

Överklagandenämnden för etikprövning

Lund 2024-01-26

Anmälan av forskning för brott mot etikprövningslagen

Vi anmäler härmed författarna Emin Poljarević, Anna Ardin och Mattias Irving, för brott mot etikprövningslagen i forskningsstudien, ”Islamophobia in Sweden report 2021”, sidorna 571-598 i *European Islamophobia Report*, utgiven av Enes Bayrakli och Farid Hafez (Leopold Weiss Institute, 2021) (ISBN: 978-3-200-08696-8).¹

Lagrums

Etikprövningslagen ska tillämpas på forskning som innefattar behandling av ”känsliga personuppgifter” (3 §) förutsatt att forskningen görs i Sverige (5 §). Sådan forskning får bara utföras om den har godkänts vid en etikprövning (6 §). Som känsliga personuppgifter räknas bland annat uppgifter om politiska åsikter och religiös övertygelse (Integritetsskyddsmyndigheten).

Den som med uppsåt utför forskning som innefattar känsliga personuppgifter utan godkänd etikprövning döms till böter eller fängelse i högst två år (38 §). Överklagandenämnden för etikprövning (Önep) har tillsyn över att etikprövningslagen följs (34 §). Nämnden är skyldig att göra en åtalsanmälan, om det finns skälig misstanke om brott mot etikprövningslagen (35 §).

Överträdelse av etikprövningslagen i det aktuella fallet

I ovan nämnda rapport undersöker författarna utbredningen av islamofobi i Sverige. Detta görs emellertid med hänvisning till känsliga personuppgifter i lagens mening. På sid. 583 citeras en namngiven imam, verksam i Stockholm, när han uttalar sig i en politisk fråga. På sid. 584 ger en namngiven person uttryck för en politisk uppfattning. På sid. 585-586 återges en rad politiska ställningstaganden som tillskrivs namngivna personer. På sid. 595 återges en tweet av en forskare som uttrycker en politisk uppfattning. I tweeten finns en bild på flera identifierbara personer som i författarnas bildtext tillskrivs politiska åsikter.

Anmälnarna har varit i kontakt med Etikprövningsmyndigheten. Myndigheten har meddelat att ingen ansökan om etikprövning inkommit. Vi drar därför slutsatsen att rapporten bryter mot

¹ <https://islamophobiareport.com/islamophobiareport-2021.pdf>

etikprövningslagens krav på etikprövning av forskning som innehåller känsliga personuppgifter.
Önep är alltså skyldig att göra en åtalsanmälan.

Med vänlig hälsning,

Erik J Olsson
erik_j.olsson@academicrightswatch.se

Magnus Zetterholm
magnus.zetterholm@academicrightswatch.se